

Podpisy založené na hašovacích funkciách

Martin Stanek

Department of Computer Science
Comenius University
`stanek@dcs.fmph.uniba.sk`

Cryptology 1 (2020/21)

Content

Lamportova schéma
vylepšenia

WOTS a WOTS+

Merkleho hašovacie stromy
Merkleho podpisová schéma (MSS)

XMSS

Bezstavové schémy

- ▶ podpisové schémy odolné voči kvantovým výpočtom
  - ▶ bezpečnosť nezávisí na zložitosti faktorizácie, DL a pod.
  - ▶ obvykle hašovacie funkcie - odolnosť vzoru, odolnosť druhého vzoru, odolnosť voči kolíziám
- ▶ ukážeme niektoré schémy a ich obmedzenia
  - ▶ počet použití
  - ▶ stav
  - ▶ veľkosť kľúčov, resp. podpisov

Lamportova schéma

- ▶ Lamport (1979)
- ▶ $f : X \rightarrow Y$ (napr. hašovacia funkcia)
- ▶ n - dĺžka podpisovanej správy (príp. jej odtačku)
- ▶ súkromný kľúč: $x_{i,j} \xleftarrow{\$} X$ pre $i = 1, \dots, n, j \in \{0, 1\}$
- ▶ verejný kľúč: $y_{i,j} = f(x_{i,j})$
- ▶ správa na podpis $m = m_1, m_2, \dots, m_n$ (príp. jej odtlačok)
- ▶ podpis: $\sigma = (x_{1,m_1}, x_{2,m_2}, \dots, x_{n,m_n})$
- ▶ overenie podpisu $\sigma = (\sigma_1, \dots, \sigma_n)$ pre správu m :

$$f(\sigma_i) \stackrel{?}{=} y_{i,m_i} \quad i = 1, \dots, n.$$

Lamportova schéma - poznámky

- ▶ schéma je **jednorazová**
  - ▶ podpísanie dvoch správ (pokiaľ sa tieto nelíšia len v 1 bite) umožňuje skombinovať korektný podpis pre novú správu
  - ▶ podpisovanie odtlačku správy veľmi nepomôže, stačí získať podpisy správ, ktorých odtlačky pokryjú výskyt 0 a 1 na (skoro) všetkých pozíciách ($O(\lg n)$ správ bude stačiť)
- ▶ veľkosť kľúčov (nech f je 256-bitová hašovacia funkcia a $n = 256$):
  - ▶ verejný kľúč: $2 \cdot 256 \cdot 256 = 16$ KiB
  - ▶ súkromný kľúč: 16 KiB (pre 256-bitové hodnoty $x_{i,j}$)
- ▶ veľkosť podpisu: 8 KiB
- ▶ rýchlosť nie je problém

Lamportova schéma - vylepšenia (1)

- ▶ efektivita, Merkle (1979)
- ▶ skrátenie súkromného kľúča
  - ▶ generovanie hodnôt pomocou PRNG, resp. PRF
- ▶ skrátenie verejného kľúča
  - ▶ $y = H(y_{1,0}, y_{1,1}, \dots, y_{n,0}, y_{n,1})$
  - ▶ hodnoty $y_{i,1-m_i}$ (teda aj pri podpise nevyužité hodnoty) uviesť spolu s podpisom (podpis 2 krát dlhší ako predtým)
  - ▶ overenie zahŕňa výpočet hodnôt y_{i,m_i} a následne verifikáciu y

Lamportova schéma - vylepšenia (2)

- ▶ skrátenie kľúčov a podpisov na približne polovicu:
  - ▶ k podpisovanej správe (k odtlačku) pridáme $\lfloor \lg n \rfloor + 1$ bitov, počítadlo 0:
 $m' = m || (\#_0 m)_2$
  - ▶ nech $n' = n + \lfloor \lg n \rfloor + 1$
  - ▶ súkromný kľúč: $x_i \xleftarrow{\$} X$ pre $i = 1, \dots, n'$
  - ▶ verejný kľúč: $y_i = f(x_i)$
  - ▶ podpis správy je postupnosť:

$$(x_i)_{i \in I} \quad \text{kde } I = \{1 \leq i \leq n' \mid m'_i = 1\}$$

- ▶ v každom m' je aspoň jedna 1
- ▶ zmena 0 na 1 v m - príslušné x_i nie je v podpise
- ▶ zmena 1 na 0 v m - väčší počet 0, teda v kontrolnom súčte sa aspoň jedna 0 zmení na 1, príslušné x_i nie je v podpise

- ▶ WOTS - Winternitz one time signature
- ▶ skrátenie podpisov a zvýšenie časovej zložitosti (TMTO)
- ▶ funkcia $f : X \times X \rightarrow X$ parametrizovaná kľúčom (akoby MAC)
  - ▶ označenie: $f(k, x) = f_k(x)$
- ▶ iterovanie funkcie f :
  - ▶ $f_k^0(x) = k, f_k^1(x) = f_k(x), f_k^2(x) = f_{f_k(x)}(x)$
  - ▶ všeobecne $f_k^r(x) = f_{f_k^{r-1}(x)}(x)$
  - ▶ iný varianty WOTS: priamočiara iterácia (hašovacej) funkcie – vyžaduje silnejší predpoklad (odolnosť voči kolíziám)
- ▶ parameter $w > 1$, napr. $w = 16$ alebo $w = 32$
- ▶ správu m vyjadríme vo w -árnej sústave
  - ▶ $m = (m_1, \dots, m_{l_1})$, kde $0 \leq m_i < w$ pre $i = 1, \dots, l_1$
- ▶ kontrolný súčet správy: $C = \sum_{i=1}^{l_1} (w - 1 - m_i)$
- ▶ nech $l = l_1 + l_2$, kde l_2 je maximálna dĺžka C (w -árna sústava)

WOTS (2)

- ▶ súkromný kľúč: $k_1, \dots, k_l \xleftarrow{\$} X$
- ▶ verejný kľúč: $(x, y_1, \dots, y_l)$, kde
  - ▶ $x \xleftarrow{\$} X$
  - ▶ $y_i = f_{k_i}^{w-1}(x)$ pre $i = 1, \dots, l$
- ▶ podpisovanie:
  1. správu a jej kontrolný súčet rozdelíme na bloky: $m \parallel C \mapsto m_1, \dots, m_l$
  2. podpis $\sigma = (\sigma_1, \dots, \sigma_l) = (f_{k_1}^{m_1}(x), \dots, f_{k_l}^{m_l}(x))$
- ▶ overovanie podpisu:
  1. pre dané m vypočítame kontrolný súčet a rozdelíme na bloky
  2. overíme:

$$f_{\sigma_i}^{w-1-m_i}(x) \stackrel{?}{=} y_i \quad i = 1, \dots, l$$

WOTS (3)

- ▶ korektnosť schémy triviálne
- ▶ bez kontrolného súčtu schéma nie je bezpečná
  - ▶ z hodnoty σ_i vie ktokoľvek pre $m'_i \geq m_i$ počítať $\sigma'_i = f_{k_i}^{m'_i}(x) = f_{\sigma_i}^{(m'_i - m_i)}(x)$
  - ▶ teda korektný podpis pre i . blok
  - ▶ kontrolný súčet chráni pred takýmito posunmi
- ▶ stále jednorazová schéma

WOTS - konkrétne parametre

- ▶ veľkosť kľúčov (nech f je 256-bitová hašovacia funkcia a $|m| = 256$):
  - ▶ pre $w = 16$: $l_1 = 256/4 = 64$, $l_2 = \lfloor \lg(64 \cdot 15)/4 \rfloor + 1 = 2$
  - ▶ teda $l = 66$
  - ▶ verejný kľúč: $(l + 1) \cdot 256 \approx 2.1$ KiB
  - ▶ súkromný kľúč: $l \cdot 256 \approx 2.1$ KiB (pre 256 bitové hodnoty)
- ▶ veľkosť podpisu: $l \cdot 256 \approx 2.1$ KiB
  - ▶ cca. $\lg w = 4$ krát kratšie ako v pôvodnej Lamportovej schéme
- ▶ rýchlosť – porovnanie s pôvodnou Lamportovou schémou
  - ▶ podpisovanie: cca. $l \cdot w/2$ výpočtov f vs. 0
  - ▶ overovanie: cca. $l \cdot w/2$ výpočtov f vs. $|m|$ výpočtov f (WOTS približne $w/(2 \cdot \lg w)$ krát pomalšie)

- ▶ Hülising, 2013
- ▶ podobná schéma ako WOTS, iná iterácia funkcie f
- ▶ tesnejší dôkaz bezpečnosti ako pre WOTS
  - ▶ slabšie alebo štandardnejšie predpoklady na vlastnosti f
  - ▶ WOTS⁺ môže nahradiť WOTS v iných konštrukciách
- ▶ iterovanie funkcie $f : K \times X \rightarrow X$
  - ▶ vstupy: kľúč $k \in K$, $x \in X$, počítadlo $i \in \mathbb{N}$, znáhodňujúce prvky $\mathbf{r} = (r_1, \dots, r_j)$ pre $j \geq i$
  - ▶ výpočet:

$$c_k^0(x, \mathbf{r}) = x$$

$$c_k^1(x, \mathbf{r}) = f_k(c_k^0(x, \mathbf{r}) \oplus r_1)$$

...

$$c_k^i(x, \mathbf{r}) = f_k(c_k^{i-1}(x, \mathbf{r}) \oplus r_i)$$

WOTS⁺ (2)

- ▶ parametre $w, l = l_1 + l_2$ ako pri WOTS
- ▶ súkromný kľúč: $x_1, \dots, x_l \xleftarrow{\$} X$
- ▶ verejný kľúč: $((\mathbf{r}, k), y_1, \dots, y_l)$
  - ▶ $k \xleftarrow{\$} K$
  - ▶ $\mathbf{r} = (r_1, \dots, r_{w-1})$, kde $r_i \xleftarrow{\$} X$
  - ▶ $y_i = c_k^{w-1}(x_i, \mathbf{r})$, pre $i = 1, \dots, l$
- ▶ podpisovanie:
  1. (zhodné s WOTS) správu a jej kontrolný súčet rozdelíme na bloky:
 $m \parallel C \mapsto m_1, \dots, m_l$
  2. podpis $\sigma = (\sigma_1, \dots, \sigma_l) = (c_k^{m_1}(x_1, \mathbf{r}), \dots, c_k^{m_l}(x_l, \mathbf{r}))$

Poznámka: kontrolný súčet (rovnako ako pri WOTS) zabezpečuje, že pre dané $m_1, \dots, m_l$ ľubovoľná iná správa obsahuje aspoň jedno $m'_j < m_j$

WOTS⁺ (3)

► overovanie:

1. pre dané m vypočítame kontrolný súčet a rozdelíme na bloky
2. overíme:

$$c_k^{w-1-m_i}(\sigma_i, \mathbf{r}_{m_i+1, w-1}) \stackrel{?}{=} y_i \quad i = 1, \dots, l$$

kde $\mathbf{r}_{m_i+1, w-1} = (r_{m_i+1}, \dots, r_{w-1})$

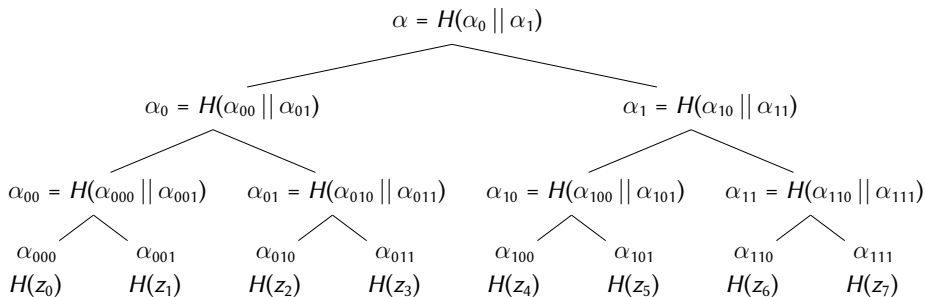
► skrátenie kľúčov:

- hodnoty y_i verejného kľúča vo WOTS a WOTS⁺ sú dopočítané pri overovaní ... je možné ich nahradiť vo verejnom kľúči odtlačkom
- hodnoty v $\mathbf{r}$ môžu byť generované zo seedu
- podobne pre hodnoty v súkromnom kľúči

Merkleho hašovacie stromy

- ▶ Merkle, 1979
- ▶ riešenie problému s jediným použitím podpisovej schémy
- ▶ viacero jednorazových schém
  - ▶ skombinované do spoločnej stromovej štruktúry
- ▶ Merkleho hašovacie stromy – rôzne aplikácie, napr.
  - ▶ súborové systémy (napr. ZFS), BitTorrent, Bitcoin, Git, ...
- ▶ Konštrukcia (binárny strom):
  - ▶ vstup: dáta $z_0, \dots, z_{2^h-1}$, pre nejaké $h \geq 1$
  - ▶ pre zjednodušenie predpokladajme 2^h vstupných dát
  - ▶ H – hašovacia funkcia
  - ▶ hodnoty listov stromu: $H(z_i)$, pre $i = 0, \dots, 2^h - 1$
  - ▶ hodnota vrcholu v : $H(a || b)$, kde a , resp. b , je hodnota ľavého, resp. pravého, potomka vrchola v

Príklad

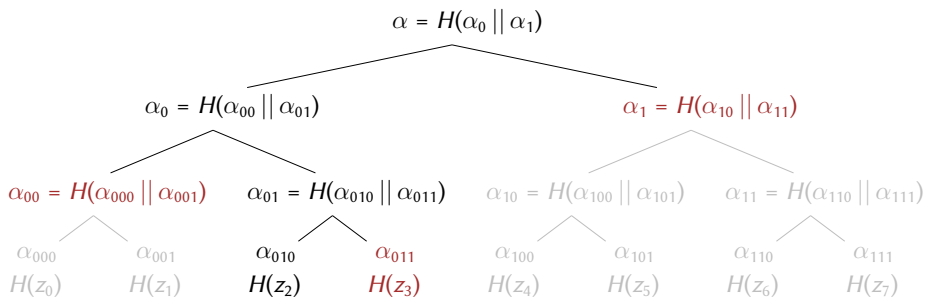
Merkleho hašovací strom pre $h = 3$

Merkleho podpisová schéma (MSS)

- ▶ dáta pre listy v strome - verejné kľúče OTS schém
- ▶ verejný kľúč: hodnota v koreni Merkleho hašovacieho stromu
- ▶ súkromný kľúč:
  - ▶ kľúč pre (vhodnú) konštrukciu, ktorou generujeme OTS schémy
  - ▶ príp. sada súkromných kľúčov OTS schém
- ▶ použitie (dokážeme podpísať 2^h správ):
  - ▶ postupne používame jednotlivé OTS schémy
  - ▶ pamätáme si, koľko správ už bolo podpísaných
- ▶ podpis správy obsahuje:
  - ▶ podpis správy v práve použitej OTS schéme
  - ▶ verejný kľúč použitej OTS schémy
  - ▶ autentizačnú cestu

Autentizačná cesta

- ▶ autentizačná cesta pre daný list stromu:
  - ▶ postupnosť hodnôt súrodeneckých vrcholov na ceste ku koreňu
  - ▶ umožňuje vypočítať hodnotu koreňa z hodnoty listu a ďalších h hodnôt

autentizačná cesta pre α_{010} : $\text{auth}(\alpha_{010}) = (\alpha_{011}, \alpha_{00}, \alpha_1)$

Merkleho podpisová schéma - overenie podpisu

- ▶ vstupy:
  - ▶ verejný kľúč MSS (hodnota v koreni)
  - ▶ správa
  - ▶ podpis v OTS schéme a jej verejný kľúč
  - ▶ autentizačná cesta
- ▶ postup:
  1. overíme podpis správy v OTS schéme
  2. vypočítame hodnotu koreňa (z verejného kľúča OTS schémy a autentizačnej cesty)
  3. porovnáme získanú hodnotu s verejným kľúčom MSS
- ▶ bezpečnosť schémy závisí na vlastnostiach:
  - ▶ H použitej v Merkleho hašovacom strome
  - ▶ použitej OTS schémy
  - ▶ kryptografických konštrukcií použitých pri generovaní OTS schém

Merkleho podpisová schéma - poznámky

- ▶ pri generovaní schémy potrebné vygenerovať celý strom
  - ▶ obmedzuje prakticky použiteľnú veľkosť h
- ▶ výpočet autentizačnej cesty:
  - ▶ Merkle tree traversal - sekvenčné generovanie listov a príslušných autentizačných ciest (využitie poradia používaných listov)
  - ▶ čas $O(h)$, pamäť $O(h)$ (Szydło, 2004)
- ▶ Čo po vyčerpaní všetkých 2^h OTS schém?
  - ▶ vygenerovať nový strom + distribúcia nového verejného kľúča
  - ▶ poslednou schémou podpísať koreň nového stromu
  - ▶ mať taký veľký strom, že situácia nenastane
- ▶ podpisy sú dlhšie kvôli autentizačnej ceste – h odtlačkov navyše
  - ▶ veľkosť stromu ovplyvňuje dĺžku podpisov

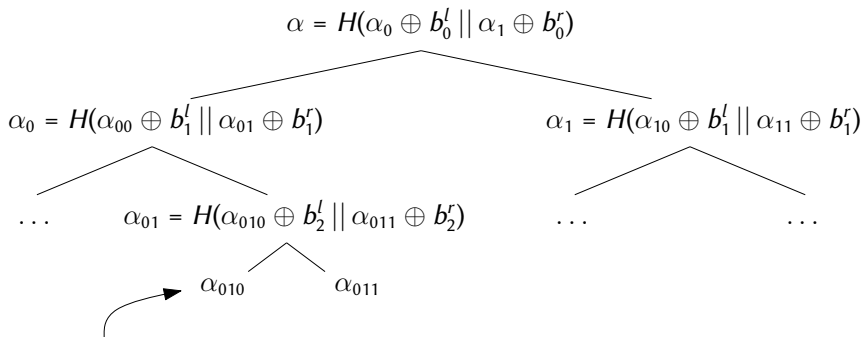
Merkleho podpisová schéma - poznámky (2)

- ▶ použitie WOTS (WOTS⁺) v MSS
  - ▶ z podpisu sa dá dopočítať verejný kľúč OTS schémy (okrem x pre WOTS, resp. (r, k) pre WOTS⁺)
  - ▶ skrátenie podpisu, idea použitá napr. v XMSS
- ▶ problém: schéma nie je jednorazová, ale zrazu je **stavová**
  - ▶ pre bezpečnosť: aby sme OTS nepoužili viackrát
  - ▶ pre efektívnosť: výpočet autentizačnej cesty
- ▶ stav pre niektoré použitia nemusí vadiť
  - ▶ napr. CA a podpisovanie certifikátov v HSM
- ▶ vo všeobecnosti je stav problém
  - ▶ load-balancing, obnova systému zo zálohy (starý stav) a pod.

XMSS (eXtended Merkle Signature Scheme)

- ▶ Buchmann, Dahmen, Hülsing (2011)
- ▶ modifikácia Merkleho stromov
  - ▶ xorovanie *masiek* pri agregácii hodnôt
  - ▶ v listoch *zavesené* tzv. L-stromy pre uloženie verejných kľúčov WOTS schém (spôsob hašovania verejného kľúča pre následné dôkazy bezpečnosti)
  - ▶ motivácia: stačí požadovať odolnosť druhého vzoru namiesto odolnosti voči kolíziám
- ▶ použitie WOTS – verejný kľúč nie je potrebné uvádzať v podpise
  - ▶ vypočíta sa z podpisu a overí spolu s overením XMSS stromu
- ▶ masky
  - ▶ pre každú nelistovú hĺbkú stromu zvolená ľavá a pravá maska
  - ▶ masky sú náhodne volené reťazce potrebnej dĺžky

XMSS strom

koreň L-stromu pre verejný kľúč WOTS schémy
(nová sada masiek, rovnaká pre všetky L-stromy)

XMSS – poznámky

► L-strom

- rovnaká konštrukcia ako XMSS strom (nové nezávislé masky, ale rovnaké v každom L-strome)
- listy – hodnoty verejného kľúča WOTS ($x, y_1, \dots, y_l$)
- nemusí byť mocnina 2 – umiestnenie hodnôt vyššie (aby každý nelistový vrchol mal dvoch potomkov)

► stále si potrebujeme pamätať stav

► predstava o praktických parametroch (2011):

- $h = 20$, teda kapacita na 2^{20} podpisov
- použitie SHA-256, dĺžka verejného/súkromného kľúča: 13 568 / 280 bitov
- procesor i5 M-540, bezpečnosť je interpretovaná ako *bit security*

w	Podpis/Overenie	Generovanie	Podpis	Bezpečnosť
16	7.00 / 0.52 [ms]	466 [s]	22 296 bitov	196
64	15.17 / 1.02 [ms]	1 099 [s]	16 664 bitov	146

► novší návrh a parametre: RFC 8391 (2018)

Bezstavové schémy

- ▶ odstránenie stavu z podpisovej schémy
- ▶ základná idea (Goldreich): obrovský binárny strom, napr. $h = 256$
  - ▶ každý vrchol reprezentuje jednu OTS schému
  - ▶ schému vieme vygenerovať zo súkromného kľúča a pozície vrchola (PRF)
- ▶ súkromný kľúč: náhodný reťazec bitov
- ▶ verejný kľúč: verejný kľúč OTS schémy v koreni stromu (Y)

Podpisovanie

- ▶ podpisovanie správy m (resp. jej odtlačku), napr. dĺžky 256 bitov:
  1. hodnota správy určí konkrétny list β v strome
  2. vypočítame parametre (kľúče) všetkých schém pre vrcholy (a ich súrodencov) na ceste od β ku koreňu (príslušné verejné kľúče označme $Y_h^l, Y_h^r, \dots, Y_1^l, Y_1^r$)
  3. správu podpíšeme OTS schémou pre β (označme σ_m)
  4. každú dvojicu verejných kľúčov podpíšeme príslušnou OTS schémou v rodičovskom vrchole (podpisy $\sigma_1, \dots, \sigma_{h-1}$)
  5. dvojicu podpísanú schémou v koreni označme σ_0
  6. podpis správy: $(\sigma_m, \sigma_0, \dots, \sigma_{h-1}, Y_1^l, Y_1^r, \dots, Y_h^l, Y_h^r)$

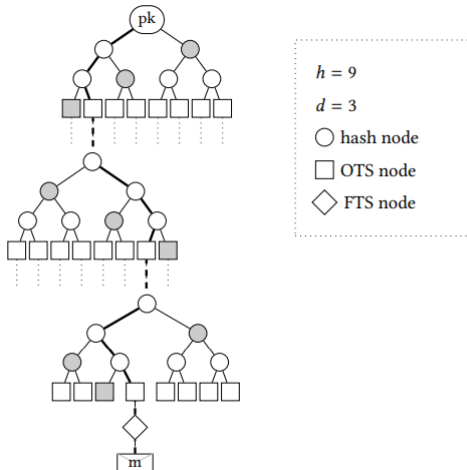
Overenie podpisu

- ▶ vstup:
  - ▶ správa m (resp. odtlačok)
  - ▶ verejný kľúč z koreňa stromu: Y
  - ▶ podpis $(\sigma_m, \sigma_0, \dots, \sigma_{h-1}, Y_1^l, Y_1^r, \dots, Y_h^l, Y_h^r)$
- ▶ postup overenia:
  1. z m určíme konkrétny list β
  2. overíme podpis σ_m (pomocou Y_h^l alebo Y_h^r)
  3. overíme *certifikačnú cestu*, teda podpisy $(\sigma_1, \dots, \sigma_{h-1})$ pomocou verejných kľúčov z podpisu
  4. overíme podpis σ_0 pomocou verejného kľúča Y
- ▶ nepotrebujeme stav, lebo pravdepodobnosť kolízie je zanedbateľná
- ▶ podpisy vo vrcholoch certifikačnej cesty sú vždy rovnaké
  - ▶ certifikujú sa verejné kľúče potomkov
  - ▶ teda stačí OTS schéma
- ▶ nevýhoda: dlhé podpisy, nevhodné pre praktické použitie

Optimalizácie bezstavovej schémy

- ▶ kombinácia viacerých techník
- ▶ deterministické/pseudonáhodné určenie listu v strome pre podpisovanú správu
- ▶ použite *few-time* podpisových schém namiesto WOTS v listových vrcholoch
  - ▶ len pre podpisovanie samotných správ
  - ▶ bez neželaných dopadov vieme podpísať zopár správ (povedzme 4)
  - ▶ zmenšenie stromu (potrebného počtu listových vrcholov)
  - ▶ príklady schém: HORS, HORST, FORS
- ▶ rozdelenie veľkého stromu na viacero úrovní menších Merkleho stromov

Optimalizácie bezstavovej schémy (2)

Figure 1: An illustration of a (small) SPHINCS structure.

Zdroj: D. Bernstein et al.: The SPHINCS+ Signature Framework (2019)

PQC štandardizácia

- ▶ v 2. kole bol jeden návrh tohto typu: SPHINCS+
- ▶ v 3. kole ako “alternate” (nie ako finalista)

NIST Status Report on the 2nd Round:

SPHINCS+ provides very solid assurance of its security claims, but this comes at a substantial cost in performance—it is slower, and its signatures are considerably larger than most other signature schemes. ...

It is difficult to imagine TLS with SPHINCS+ as the signature algorithm providing acceptable performance. Both the speed and size of signatures would be unacceptable.

- ▶ dĺžky v bajtoch (*s* – size-optimized (small), *f* – speed-optimized (fast)):

level	private key	public key	signature	
128	64	32	8 080	<i>SPHINCS+-128s</i>
128	64	32	16 976	<i>SPHINCS+-128f</i>
256	128	64	29 792	<i>SPHINCS+-256s</i>
256	128	64	49 216	<i>SPHINCS+-256f</i>

Záver

- ▶ podpisové schémy založené na hašovacích funkciách
  - ▶ vždy obmedzenie na max. počet podpisov
  - ▶ princípy sú jednoduché
  - ▶ optimalizácie pre praktickú použiteľnosť a pre slabšie bezpečnostné predpoklady sú zložitejšie